

16. Z ARCHÍVNYCH DOKUMENTOV

Dokument č. 1

Hrad Dobrá Voda 24. novembra 1542.

Albert z Močenka, úradník na Dobrej Vode, odpovedá rade mesta Trnavy, že o človekovi z Kátlovca, ktorý zabil Dubovana, nič nevie, ale keď ho dopadne, rád ho vydá pred súd. Súčasne upozorňuje, že aj Dubovania robia nepríjemnosti poddaným jeho pána.⁶³¹

Poznámka: (S. K.) Je to druhý list v tejto veci, prvý bol napísaný v tom istom roku 2. júla 1542, tento list je zrejme urgencia.

Mudry a opatrný pan! Sluzba ma vaſſyj miſloſti yakozto panom a susedom mym mylím. Dale psani sem vassim porozumel, yako mi pyssete o toho človeka s Katlowecz, ktery je zabil človeka dubowskeho, abyh yo ka pravu zadrel. O tom viedte vaſſyje miſloſti, az bych ya to rad pro vaſſyj miſloſti uſchin, kdyhých viediel kde jest, ale vsak sem ya, od tey chyèle yak se a smrt stala, ani slyſsel ani vidiel, kam sie podiel, parky ho Dubowany vedie kde jest, nech mi oznamie; buhely kde po paſtu po mem po yeho miſloſti pod mu moczy, ya ho chezi rad k pravu zadrel. Prytom take, yako sem bol vaſſyje miſlasſti oznamil, kterak nikterky Dubowenie prizysly na meho pana krunt zbraynu ruku a chudeho človeka jednoho pana meſho jeho miſloſti byly na slobodney cestie (popadli), to ste vaſſe miſloſti tak umlczely. Včzly take nesol bol jeden chudy človek do Bohunicz hrusky pridaval a tam Dubowene uderly na neho a hrusky mu pobraly a mech mu v kusy potraly; protoz takove posmehy dieley Dubowene s meho pana chudych lydy. Protoz yz o takove vciem nebudem vycze vaſſyſt milostem starosti cziniti, nez yste mi verte vaſſyje miſloſti, az tym hruskaſcemu vezem na Duboſtejnech. A s tym day se Pan Buš vassim milostenim dobere miti. Dan (z) zamku Dobrey Wody v patek pred svatu Katerynu 1542.

Albert z Moczonoka, uredník Dobrey wody.

Na rube:

Mudrym a opatrnym panom, panu rychtaru a radie mesta Trnavy, panom susedom mym mylím hud dan.

Dokument č. 2⁶³²

20. decembra 1602

Helena Hirtovičová, dcéra Jána Hirtoviča, zavraždila dieťa, zahrđusila ho povazom, motízom. V dome richtára bolo vypočutých 12 svedkov. Trnavský magistrát vynesol rozsudok, že má byť za živa zakopaná do zeme a zvrchu prebodená kolom. Na veľké prosby otca a mnohých jeho dobrodincov bola z milosti senátu sťatá na popravisku a tam tiež aj pochovaná.

⁶³¹ VARSIK, B.: Slovenské listy z XV. a XVI. storočia. Bratislava 1956, s. 243, 254.

⁶³² ŠABA, pobočka Trnava, MG Trnava – Inquisitions, škatuľa č. 2.

Latinský text regestu archívneho dokumentu:

Anno Domini 1602 20. decembra Helena *filia*⁶³³ peulla ec Dombo qua infantum occidit capito truncata.

Preklad do slovenčiny:

20. decembra 1602 bola sťatá (popravená, bola o hlavu kratšia) Helena, dievča z Dubového, lebo usmrtila svoje dieťa.

Na den sväte (...) byly w nassy pocztiwi dediny Dolnyho (...) susedy polu w susedy do domu Rychtarowho zwany czery Yanna Hirtowych aby geden (...) powedel pod prysahu dussy swe czo kolwek wydel oczima swyma twary toho detakta kteryho porodila ta gysta czera Yanna Hirtowych kterak ziorak zivotu gest zivotu toho gysti detakta.

A ten prvy swedeck Yanno Henowych powedel pod prysahu dussy swe ze wydel oczima swyma to gisti detakto polozenie do hrmce w komore pod kopanopem. Po tom ukazal yz drehemu towaryssovym swemu Maczegowym Wladarowich ale gyz bylo zomrele.

A ten druhý swedeck gest Maczeg Wikowich a powedel pod prysahu dussy swe ze tam byl w dome Yanna Hirtowich kdy slyszel o takovi weczy. Po tom se dowedowl kde to gyste detakto podeley ponewacza na ten czas byl konselem w tom mu ony powedely ze gest w komore za kopani w tom hned ya Maczeg Wikowitch issel sem s nimi do komory a hned ho to gysta devka wykopala ktera ho y porodila w tom kej ho do izby prinesly wydel sem y motus otoczeniy okolo hrdla.

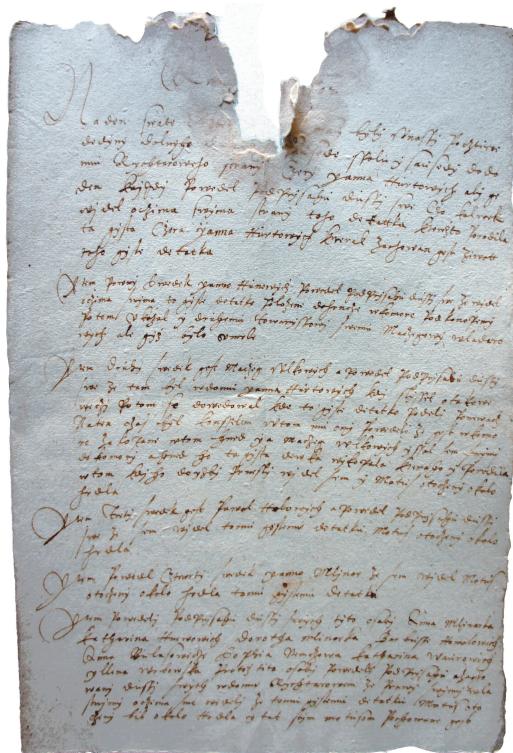
A ten trety swedeck gest Pawol Holowycz a powedel pod prysahu dussy swe ze sem wydel tomu gystimu detaktu motus otoczeniy okolo hrdla.

A ten powedel czwarty swedeck Yanno Mlynar ze sem wydel motus otoczeniy okolo hrdla tomu gystimu detaktu.

A ten powedely pod prysahu dussy swych tyto osoby Anna Mlynarka, Katharina H(n)ełowich, Dorotha Mlinarka, Barbussi Homolowich, Anna Belasowitchi, Sophia Nemiczowa Katharina Waurowitch, Ilona Wrubowska protoz tetu osoby powedely pod prysahu to zachowany dussy swych w domu rychtarowom ze prawy swymy wlascnymi oczima sme widely ze tomu gystimu ditaktu motus otoczeniy bil okolo hrdla a tak stym motusom pochowane gesti.⁶³⁴

⁶³³ Latinské slovo *filia* (slov. dcéra) je v originále archívneho dokumentu prečírknotrakt. Môžeme sa domnievať, že zapisovať mal najprv v umysle obzalovanú Helenu bližšie pomenovať ako dcérę Jána Hirtoviča. Ak však slovo *filia* prečírkopal, predpokladáme, že vari aj na žiadosť otca, sa rozhodol, že Helenu specifikuje iba ako dievča z Dubového (lat. *puella ec Dombo*).

⁶³⁴ Text archívneho dokumentu verne podľa predlohy prepisala Katarína Žehuchová. Zub času však niektoré časti rukopisného rozsudku natoľko poškodili, že nie sú dostatočne čitateľné. Nečitateľné časti rukopisu označujeme takto: (...).

Prvá strana rozsudku (ŠABA, pobočka Trnava, MG Trnava – Inquisitiones, škatuľa č. 2)